

Pietisten.

Fyrtonde årgången.

Tredje häftet.

September 1881.

Stockholm,

tryckt hos A. S. Normans Boktryckeri-Alliébolag,

1881.

Emedan detta häfte innehåller fem ark kommer det nästa att inne-

Räre broder! Guds frid! Att hafwa Guds frid är det bästa under allt larm och all ofrid, som råder i werlden. Har jag frid med Gud, då kan jag fritt låta det storma utomkring, så mycket det vill. Den som under den högstes bestämning sitter och under den allsmåttiges skugga blifwer, han säger till Herren: Mitt hopp och min borg, min Gud, som jag hoppas uppå (Ps. 91). Dem som hafwa Gud lär, samwerkas allting till godo (Rom. 8). Nå må vi bara wara stilla, alltmåra stilla. Hatar man of, så må wi bedja för dem, som hata of, samt lemna domen åt Gud. Han är den bästa domaren, ty han är rättfärdig; och han skall wäl engång taga de fina ur menniskors wåringa dom.

Nu till dina frågor igen. Du frågar, huru man skall förstå 1 Mos. 6: 6, der det heter: Då ångrade Herren, att han hade gjort menniskan på jorden, och bestyrade sig i sitt hjerta. Jag wet ingen bättre förklaring än den, som du under denna vers kan läsa i Melins bibelwerk. Han säger nemligen: "Detta är det starkaste uttryck för betydandet af menniskans förändrade ställning till Guds wälbehag; men i Gud sjelf sker ingen förändring, ty misshaget till det onda hör till hans wäsende". Denna förklaring är, såsom du ser, i många afseenden märkwärdig. Om misshaget till det onda hör till Guds wäsende, så är lätt att förstå, hwatför bibeln aldrig talar om Guds blidlande. Guds wäsende kan icke förändras; så länge Gud är Gud och det onda är till, så måste han hata det onda. Men menniskan kan frälsas från det onda. Men mer om denna sak skall du finna i detta häfte.

Att stor skada i den kristliga predikan uppkommit deraf, att man sammanblandat "löttet" och "den gamla menniskan", såsom wore det en och samma sak, det är alldeles wißt. All förwirring gör skada. Af denna sammanblandning har följt, att när den ena har sett, att den gamla menniskan i Skriften framställs såsom något af en fristen afslaget, så har han sagt: "Alltså har en fristen intet lött mer". När då den andra har så wäl i bibeln som erfarenheten sett, att löttet ännu är qwar hos en fristen, så har han sagt: "Alltså har en fristen ännu den gamla menniskan qwar". Deraf har alltså följt mycket strid och orede. Förrän man gifwer att på den bestämda skilnad, som Skriften gör mellan "löttet" och "den gamla menniskan", skall man aldrig komma till någon reda i frågan om en fristens synderfrihet. Löttet är nog qwar hos en fristen, såsom Paulus säger: Löttet har begärelse mot anden och anden mot löttet (Gal. 5: 17). Men med den gamla menniskan menas menniskan, sådan hon är, när hon lefwer och wandrar efter löttet, och det är något afslaget hos en fristen. Han wandrar icke vidare och kan icke wandra efter löttet. När beröfr Paulus i Gal. 5: 16 förmanar de fristna: Wandren i anden, så fullbordas icke lottets begärelse, så angifwer han, att ännu lottets begärelser förekomma hos dem, men att de genom att wandra i anden skola undgå att fullborda dem — märk! han säger icke: Länna utan fullborda dem. Och kom ihåg det: helsosammast är alltid att ensaldigt blifwa wid hwad Guds ord säger. Sanningen warar alltid längst; sanningen är alltid det bästa evangeliet. Men derom hafwa wi förut ofta talat. Herren will gifwa of ju mer och mer nåd att öfwerwinna löttet samt wandra i anden. Nå wi tro honom derom! Ju mer ensaldigt wi tro, desto mer skola wi få se hans herrlighet — ja icke allenast se utan od på of sjelfwa erfara densamma.

Att historien om den barmhertige samariten i Luk. 10: 25—37 ofta blifwit misbrutad och ännu misbrutas, deri har du wißerligen rätt. Hwad beg egentliga innehåll är, det kan man se af sammanhanget. En laglöf, som wille göra sig sjelf rättfärdig, kom engång till Jesus och frågade, hwad han skulle göra för att få ewigt lif. Då hänwisade Herren honom till lagens bud om kärleken till Gud och till nästan. Derpå frågade den laglöfe: Hwem är då min nästa? Och till swar på denna fråga berättade Herren historien om den barmhertige samariten. Judarne räknade endast judar såsom sin nästa. Att räknas en samarit såsom sin nästa, det war ju en förfärlig tanke för en jude. Samariterna wore i judarnes ögon de wärlaste menniskor, så att de icke wille hafwa någon handel med dem (Joh. 4). Förrän juden erkände en samarit för sin nästa, kunde han erkänna hwem annan som helst för att wara det. Med sin berättelse om den barmhertige samariten wille Herren alltså twinga denna laglöfe att erkänna, att en samarit war en judes "nästa". Det måste han od erkänna. Summan af Herrens swar war beröfr detta: Alla — ända till och med samariten — skall du betrakta såsom din nästa. Men dermed är od att of den lärdomen gifwen, att wi hafwa att anse alla t. o. m. våra wärsta fiender såsom vår nästa samt göra dem godt. Såsom od Herrens sluttillämpning lydde: Så du och gör sammaledest.

Att Herren Jesus alltså icke med den barmhertige samariten welat framställa sig sjelf, det synes tydligt. Dod må wi icke deraf låta of förledas att anse det oberättigadt att wid utläggningen af denna text framställa Kristus, såsom den der i första rummet bewisar en sådan der oförtjent kärlek mot fiender. Sådant är icke allenast egnadt att trösta och upprätta de elända, som äro i andlig eller leamlig nöd, utan od att upplifwa de troende till en lifnande kärlek till fiender. I en sådan användning ligger alltså icke "misbruket" af denna text; utan deri ligger misbruket, att i föredrag och predikningar textens egentliga syfte ofta alldeles förbigås, så att hufwudsaken i utläggningen blir juft det, som icke står i texten. O huru många texter wara icke på det sättet misshandlade! Dod är det bättre

hastwa stora förändringar stett, om och ännu mycket behöfver se. Ju mer kristtrogen predikan warder, ju mer ensaldigt hon framhåller och tillämpar just det, som texten innehåller, desto mera gagn skall hon göra. Sanningen är alltid det bästa evangeliet.

Såran om alltings återställelse och allas slutliga salighet kan jag för min del icke finna wara öfwerens med bibeln. Då fräljaren i texten om domedagen säger, att de trogna skola gå in i ewigt lif och de ogudaktiga bort till ewig pina eller fördömmelse (Matth. 25: 46), så är det omdjligt för mig att tro, att han med ordet "ewig" menar något annat, när han säger "ewig" pina, än när han säger "ewigt" lif. Men med "ewigt" lif menar han nog icke ett lif, "som hör till en wijs tidsålder och sedan upphör", utan han menar ett lif, som aldrig upphör. I denna betydelse begagnas samma ord ofta i nya Test. I samma betydelse talas om "ewig" frälsning (Ebr. 5: 9), ewig förlofning (Ebr. 9: 12), ewigt arf (Ebr. 9: 15), ewig herrlighet (2 Tim. 2: 10) o. s. w. Jag har mycket funderat på denna sak, men har icke kunnat komma till något annat resultat. Jag är wijs, att Gud icke skall försumma något, som han kan göra för en människas frälsning, men jag tror, att menniskan genom fortsatt förhårdelse mot hans nådesarbete kan komma till den punkt, då ingen sinnesändring mer är möjlig (Ebr. 6: 6). Och då är all frälsningsmöjlighet ute. Deri ligger intet förnekande af Guds oändliga lärlek. Men derom mer en annan gång.

Du har förbrundrat dig öfwer ett uttryck, som jag någonstädes brukat, att protestantismen med Kristus undanträngt Gud, såsom påfwebbmet med jungfru Maria undanträngt Kristus. Det synes dig besynnerligt, om man med Kristus kan undantränga Fadren. Ja, läse broder, nog är det besynnerligt, men nog ser det. När Herren säger: Jag och Fadren äro ett; den mig ser, han ser Fadren; Sonen kan intet göra af sig sjelf, utom det han ser Fadren göra; den som tror på mig, han tror icke på mig utan på Fadren o. s. w., då borde det wijseligen icke kunna förekomma, att man med Kristus undanträngde Fadren. Men hwad som icke borde se, det ser dock. Nästan hela den protestantiska teologien gör Kristus till en skärm, en sköld, ett skydd för syndare emot Fadren, och det är att med Kristus undantränga Fadren. I enlighet dermed framställer den od sriden med Gud såsom bestående deri, att syndaren, gömd bakom Kristus, känner sig trygg gentemot Gud. Jag tror, att du icke skall behöfwa lång stund af lugn besinning för att sjelf finna, att detta intet annat är, än att med Kristus undanstymma och undantränga Fadren. Men att du frågar, om man kan "gifwa Kristus för stort rum" eller "gifwa honom för stor ära", det beror på ett stort missförstånd. Att sålunda med Kristus undanstymma eller undantränga Fadren, det är icke att göra Sonen större eller gifwa honom större rum eller större ära, än honom tillkommer, utan det är twertom att beröfwa honom den storhet, det rum och den ära, som Fadren har gifwit honom. Ty hans storhet, hans rum och ära är icke att ställa sig i vägen mellan syndaren och Gud, för att gömma syndaren undan Gud samt undanstymma Gud för syndaren, utan twertom att föra syndaren tillbaka till Fadren. Derför bestrifwes od i bibeln den rätta tron på Kristus icke såsom en tro på Kristus gentemot Gud eller till förswar och skydd emot Gud, utan såsom en tro på Gud genom Kristus (1 Petr. 1: 20). Såsom od Kristus säger: Den som tror på mig, han tror icke på mig utan på Fadren, som har sändt mig (Joh. 12: 44). Men att många stunda tillbaka wid talet om att med Kristus undantränga Fadren, beröfwer skall du icke förbrundra dig, ty de äro rädda om Sonens ära — och det är det goda hos dem — men de förstå ännu icke, att Sonens ära sammanfaller med Fadrens, och det är deras fel. Dock går det väl så smaningom. Det har äfwen i denna del på de sednare åren stett mer, än många wilja medgifwa. Du skall icke nu så höra många kristna med glädje sjunga: "Guds heliga wrede i blodet är släkt, och nu, nu förbarmar han sig". Äfwen de, som nu strida emot od och tro sig sjelfwa stå på samma ståndpunkt som före, skulle i allmänhet känna det motjudande att sjunga så. De skulle känna, att en sådan sång wore Gud, den himmelske Fadren, otärdig, och att den icke heller skulle bringa Sonen den ära, som Fadren gifwit honom. Jo, broder, mycket har stett och mycket skall ännu se. Såtom od bara hastwa tålmod. Det kan icke gå allt på en gång. Sanningen är lil en surdeg, hwilken så smaningom tränger sig igenom.

Du beder mig gifwa dig en enkel, kort och praktisk predikoregel. Nuväl! Jag will gifwa dig den, så godt jag förstår, i två delar. Första delen: Bered dig på din predikan med den omsorg, flit och gudsfruktan, som wäntade du att omedelbart efter predikans slut warda kallad till räkenskap inför Gud för huru du predikat. Andra delen: Predika arbet så ensaldigt, som hade dina åhörare aldrig förut hört evangelium; och predika det så allwarligt, som hörde de det nu för första gången. — Denna regel duger äfwen till sjelfpredikning.

Jag will bedja dig observera annonserna på nästa sida. Defutom will jag nämna för dig, att Pietisten, enligt en länge närd önskan, under nästa år kommer att förändra sin utgifningsstid, så att första häftet utkommer, om Gud will, i Januari i stället för Mars. Att det häfte, som du nu får, är så stort, beror derpå, att det innehåller betraktelserna öfwer försoningens betydelse, hwilka betraktelser jag ej welat dela på två häften.

Gud med od! Ved flitigt för din
Gefle den 19 Sept. 1881.

Pietisten

Kostar för år 1 krona 25 öre, postbefordringsavgiften dert inberäknad. Prenumerantssamlare, som skaffa tio prenumeranter, erhålla två friexemplar, de som skaffa femton, erhålla tre o. s. w. ~~W~~ Vilja derför två eller flere hafwa Pietisten alldeles gratis, så behöfwa de blott förena sig och skaffa fem prenumeranter hwar samt insända prenumerationsavgiften till Pietistens Expedition, Stockholm. Penningarna böra insändas antingen genom rekommenderadt bref eller postanvisning.

Från Pietistens Expedition

kommer, om Gud vill, till instundande jul att utgifwas en Inkalender af P. Waldenström med bidrag af A. Beskow, E. J. Ekman, O. Funder m. fl.

Kalendern, hwars namn blir

Ansgarius,

kommer att kosta häftad 1 kr. 25 öre. Vårt bemödande skall gå ut på att göra texten omwexlande och innehållsrik. Trycket skall utföras med omsorg och papperet blifwa godt. Bland fotografier, som skola förekomma i kalendern, må nämnas pastor O. Funder.

För bestämmande af upplagans storlek, torde requisitioner insändas så snart som möjligt.

Swart 6:e exemplar lemnas gratis, men frakten betalas af requirenten.

Nyutkomna skrifter af P. Waldenström:

De rätta och de orätta egodelarne (astrypd ur Pietisten). Pris: 15 öre.

Swad tron är (astrypd ur Pietisten). Pris: 20 öre.

"Smärtornas man". Esajas 53:dje kapitel efter grundtexten öfversatt och utlagdt af P. Waldenström. Första häftet. Pris: 75 öre.

Skrifter af E. J. Ekman:

Vår fullkomlige salighetshöfding. 20 öre.

Den starke och den starkare. 10 öre.

Den helige Andes verksamhet. 10 öre.

Synden mot Anden. 10 öre.

Från Pietistens Expedition har utgifsits:

"Valda skrifter af goda författare".

Om det lilla barnet Jesus. Fem predikningar öfwer Es. 9: 1—7 hållna år 1532 af D:r Martin Luther. Pris: 50 öre.

Missionen i Tyskland. En berättelse från åttonde århundradet af W. Krause, hwilken lämpar sig synnerligen wäl till läsning för ungdom. Pris: 50 öre.

Lämpliga personer, hwilka wilja anskaffa prenumeranter å Pietisten och försälja våra skrifter, antagas till kommissionärer, om de skriftligen anmäla sig hos

Pietistens Expedition, Stockholm.